

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svake subote ◀ Godišnja pretplata 50 din ◀ Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 ◀ Telefon uredništva 30-866 i 26-516, uprave 30-866 ◀ Račun Poštanske štedionice br. 57.686 ◀ Oglasi po ceniku ◀ Rukopisi se ne vraćaju ◀

Beograd, 15 maj 1937

God. VIII ◀ Broj 14

Godišnja skupština Saveza SKJ odgođena

Glavna godišnja skupština Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, koja je imala da se održi 30. o. m., prema odluci sednice izvršnog odbora Saveza od 8. o. m. odložena je te će se održati posle pokrajinskog sleta u Skoplju, i to najverovatnije 17. jula o. g.

Član načelnništva ČOS brat B. Havel ponovo je posefio Savez SKJ

U subotu ujutro dne 8. o. m. ponovo je stigao iz Praga u Beograd brat Bugumil Havel, član načelnništva Češkoslovačke obce sokolske.

Brat Havel stigao je u Beograd da u ime bratske ČOS lično utanači s vodstvom Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije pojediniosti u pogledu načina saradnje jugoslovenskog i češkoslovačkog Sokolstva prigodom raznih nastupa u inostranstvu.

Brat Havel, koji je 8. pristupovao i sednici saveznog izvršnog odbora, otputovao je iz Beograda u ponelejak 10. o. m. ujutro za Bukurešt, a odatle se vratio u Prag.

Na sletu poljskog Sokolstva u Katovicama biće zastupan i Savez SKJ

Na ovogodišnjem sletu poljskog Sokolstva, koji se održava u junu o. g. u Katovicama, biće zastupan i Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije, i to po jednom članu iz saveznog vodstva. Savez SKJ će na ovome sletu zastupati po svoj prilici prvi zamenik saveznog starešine brat Gangl.

Kako smo već javili, protektorat nad ovim sletom preuzeo je maršal Ridzšmigli te njegova eminencija kardinal dr. Hlond. U počasnom sletskom odboru nalaze se: bivši starešina Saveza poljskog Sokolstva brat Adam Zamojški, divizijski general Tadej Kaspricki, poljski ministar vojni, ministar Julij Urlih, predsednik Saveza poljskih sportskih saveza, šleski vojvoda dr. Gražinski i šleski nadbiskup Stanislav Adamski.

Ovogodišnji nastupi jugoslovenskog Sokolstva u inostranstvu

Od ovogodišnjih priredaba većega stila koje priređuju inostrane gimnastičke organizacije, jugoslovensko Sokolstvo nastojće da bude zastupano s jednim manjim odeljenjem samih vežbača i s potrebnim vodstvom na sletu Unije francuskih gimnastičara, koji će se održati u Parizu prigodom svetske izložbe. Na ovome sletu jugoslovenski Sokoli nastupiće s vežbom „Jugoslavija“ od brata Ivana Kovača, zamenika saveznog načelnika.

Na sletu koji priređuje Francuska ženska federacija za gimnastiku i fizičko vaspitanje od 16. do 19. jula o. g. u Klermon-Feranu nastupiće jedno manje odeljenje članica vežbača.

Na ovogodišnjim svečanostima rumunskih organizacija za telesno vaspitanje, a koje će se održati u Bukureštu, i to po svoj prilici početkom jula, Savez Sokola nastojće da učestvuje sa 100 muškog i 100 ženskog naraštaja te sa po 50 članova i članica, sve samo vežbača i vežbačica.

O duhovnoj strukturi i ideji Sokolske Petrove petogodišnjice

Iz govora starešine Sokolske župe Mostar brata Čede Milića na godišnjoj skupštini župe

Na godišnjoj skupštini Sokolske župe Mostar, održanoj dne 9. o. m., o kojoj izveštavamo na drugom mestu starešina brat Čedo Milić održao je značajan govor, u kome je između ostalog rekao sledeće:

„Nastalo je gluho doba i to u vremenu nezapamćene delatnosti ljudskog uma. Nikad hučnije i brže nije se okretao točak parnih i električnih mašina, nikad se nije više učilo, pisalo, propovedalo, sporazumevalo i iznalazilo između u ljudskom radu, pa ipak ovo doba gluho je.

Ova žalosna istina dolazi otuda, jer je čovek sve u sebi i oko sebe materijalizovao. Telesni čovek odagnao je savest, taj miris ljudske duše, iz srca u želudac. Gluho je doba nastalo u idealizmu, ljubavi i pravdi, a hučno u materijalizmu, mržnji i nepravdi. Gluho je doba nastalo u sticanju moralnih i trajnih vrednosti, a hučno u sticanju prolaznih niskosti.

Selo i grad

Gluho je doba nastalo, jer je grad postao odmetnik od sela. Odmetnik je postao i od krvlju stečenog narodnog predanja, mučeničke prošlosti i svetlih tradicija. On se odmetnuo od izvora života i od božanske prirode. Svojim odvajanjem od sela razvio je grad svoj život u uskim ulicama i hladnim sobicama a postao mračna grobnica duha narodnog. Ukoliko je grad više napredovao u materijalnoj kulturi, utoliko se on više udaljio od sela i duha svojih predaka. Zato je duboko svenuto i izgubio najosnovnije osobine svoga soja. Njemu je breme materijalne kulture savilo kičmu i ograničilo pogled na staze kratkih vidika. Zbog toga on nema prave linije za misaoni i duhovni hod života, već se kreće u vrtlogu kružnog hoda i to na mahove. Zato i kod nas celokupni narodni život nosi taj pečat gluhog doba.

Sokolska Petrova petogodišnjica

Zbog izvorne nacionalne snage sela ovom gluhom dobu može biti kraj. Taj kraj ne nosi u sebi vreme već čovek. On treba da sazna i oseći da je zalutao, a sokolska Petrova petogodišnjica predstavlja nam sredstvo za izlazak iz gluhog u hučno doba. Ona je istoriska trasa za izvođenje velikog cilja sokolskog i narodnog preporoda. Ona otvara gradske kapije i vodi na izvor sunčanog života — i viteškog duha — na selo.

Potreba osnivanja stalne škole za telesno vaspitanje

U poslednje vreme se preko naše javnosti sve češće pokreće pitanje o osnivanju jedne visoke škole za telesno vaspitanje. Ovo je sasvim pojmljivo, jer imati dovoljan broj stručno verziranih ljudi u pitanju telesnog vaspitanja neophodno je važno i potrebno, da bi se moglo sprovesti uspešno telesno vaspitanje. Ako se pak osvrnemo po sportskim organizacijama i po sokolskim društvima i četama, po osnovnim

Sokolska Petrova petogodišnjica označava novo doba. U toku ovih pet godina mora da prostruji novi duh, nov zanos, kako bi plemenitim delima, ličnim i opštim, otisnuli vidan i trajan pečat narodnog preporoda na svima delima sokolskim. Sokolska Petrova petogodišnjica dolazi kao predradnja narodna i zadnja sokolska rezerva, da zaustavi preskakanje sinova viteške prošlosti iz rovova čojstva u pozadini kukavnog zamiranja i otpadništva.

Kako je došlo do Petrove petogodišnjice

Do sokolske Petrove petogodišnjice došlo je zato, jer nismo bili zadovoljni ni samim sobom, a takođe ni sa opštim narodnim radom. Naše pregalaštvo od oslobođenja pa do danas u sravnjivanju sa predradnim radom je i bedno. Na sve strane osetila se neka želja za naslađivanjem, uživanjem i odmaranjem, kao da je sloboda večna poslastica za nacionalne parazite i dembele.

Val modernog materijalizma zaneo je i preplavio mahom svu našu inteligenciju. Ona je prva počela u tuđe gledati i svoje prezirati. I seoski, kao i gradski školovani sinovi odradali su se od života domaćeg i narodnog. Bezduhovni zapad i njegovo preobražavanje čoveka u bezduhovno biće je uspeo. Ko je god od narodnih sinova nešto više okusio od te materijalističke slasti, on je zaboravio da njegovom narodu, njegovom selu, pripadaju najveće istorijske časti. Zbog toga stranog uticaja danas imamo mnogo inteligencije uma, ali malo ili nimalo inteligencije duha. Trčeci za tuđim mnogi su prekinuli vezu sa duhom otaca, izgubili svoje i postali sirotinja duha.

Eto, zato je došla Petrova petogodišnjica. Daje se svakom Sokolu rok od pet godina da se novim duhom i novim zanosom povrate zalutali sinovi. Novo doba traži nove ljude. Najveći je junak koji pobedi svoje snage.

Novo primati, ali staro ne puštati, to je osnovna misao sokolska i narodna. Stopama dedova ne može niko poći ko ne primi zavet prema svojoj snazi. Čuvajući vezu sa mučeničkom prošlošću našega naroda mi ćemo u idućoj godini sokolskog rada sprovesti duh Sokolske Petrove petogodišnjice u svima pravcima našeg delovanja. Ovo je naš duhovni plan života. A kakav će biti rezultat rada, to će zavisiti od svakog pojedinog Sokola“.

učitelji-treneri. O nekom stvarnom i formalnom stručnom vaspitanju tu obično ne može ni da se govori.

Ma da stvar stoji nesravnjeno bolje u sokolskim jedinicama (župama, društvima i četama), ni tu ne bi se moglo reći da je pitanje vaspitača dobilo svoje totalno rešenje. U Sokolskom savezu se doduše održavaju mnogobrojni savezni, župski i društveni tečajevi u svrhu osposobljavanja prednjaka — vaspitača. Ti tečajevi su od neosporne vrednosti, ali oni još uvek ne daju ono što je potrebno u potpunosti, a broj prednjaka je još uvek nedovoljan. Sokolski savez, uviđajući i sam nedostatke, nastoji već duže vremena da osnuje jednu stalnu prednjačku školu, ali usled nedostatka materijalnih sredstava nije mogao do sada nikako da dođe do te tako potrebne ustanove. Međutim, ove godine, izgleda, da će i to pitanje biti rešeno.

Što se tiče stručnog osoblja po našim školama, ono takođe nije ružičasto. Ni po broju nastavnika ni po kvalifikacijama i stručnoj spremi jednoga dela tih nastavnika. Tako n. pr. prošle godine izvestan broj srednjih učiteljskih i građanskih škola bio je potpuno bez nastavnika gimnastike. Osim toga mnoge škole imaju često samo po jednog nastavnika, iako bi one morale da imaju prema broju učenika i odeljenja dva ili tri nastavnika. Posledica ovoga je ta, da se nastava telesnog vežbanja izvodi vrlo neredovno i nedovoljno, jer nastavnici ne mogu da održe propisani broj časova gimnastike, već se obično održava samo po jedan čas nedeljno ili čak ni jedan. Što se tiče ostalih srednjih stručnih škola, to pitanje stoji još gore, jer dok je u gimnazijama i građanskim školama ono bar kako tako rešeno, dotle samo jedan deo trgovačkih akademija, bogoslovija, nautičkih akademija i drugih srednjih stručnih škola ima nastavnike gimnastike, i to većinom honorarne.

Po osnovnim školama radi se na telesnom vaspitanju obično onoliko koliko sami učitelji mogu, znaju i umeju, i koliko im to dopuštaju njihove telesne sposobnosti i godine. Možemo pak da tvrdimo, da se po osnovnim školama u većim centrima baš najmanje radi gimnastika sa decom (ma da je tu mnogo potrebija nego po selima), a to je stoga, što su u većim centrima učitelji obično stariji ljudi, kojima njihove godine ne dopuštaju rad u ovom pravcu. Kao što se dakle iz ovoga svega može videti, pitanje stručnoga osoblja za telesno vaspitanje po našim školama traži izvesne hitne reforme.

Što se pak tiče stručnoga osoblja koje radi na telesnom vaspitanju u prazničnim tečajevima (po zakonu o obaveznom telesnom vaspitanju), ovde to pitanje do sada silom prilika nije ništa bolje rešeno, jer su se vaspitači i za praznične tečajeve do sada regrutovali iz redova o kojima smo već napred govorili.

Što se tiče kvalifikacija, koje su se do sada tražile za nastavnike gimnastike po srednjim školama, one takođe nisu onakve kakve bi morale da se traže za vaspitače. Novi § 119 a, koji je stupio na snagu 1. aprila o. g., čini izvestan napredak u tome pravcu, jer glasi:

„Do otvaranja škole za nastavnike telesnog vaspitanja pri Ministarstvu fizičkog vaspitanja, odnosno dok iz nje ne izađu prvi svršeni učenici, za privremene učitelje gimnastike mogu se postavljati lica koja su položila ispit zrelosti u srednjoj ili učiteljskoj školi i

sokolski prednjački ispit župski, odnosno savezni. Pravo na polaganje stručnog državnog ispita i oni stiču posle najmanje dve godine rada u školi i polažu ga u duhu propisa §-a 75 Zakona o srednjim školama".

Dakle i iz same stilizacije ovoga paragrafa vidi se, da i on upućuje na osnivanje „škole za nastavnike telesnog vaspitanja".

To je, dakako, sasvim pojmljivo, jer smo iz svega dosadašnjeg izlaganja mogli videti, da se pitanju stručnoga osoblja i delokruga telesnog vaspitanja nije kod nas do sada pokazivala skoro nikakva pažnja, iako je ono od velikog značaja za našu narodnu i državnu zajednicu. Prema tome, ovome se pitanju već jednom mora pokloniti malo više pažnje, ako ne želimo da u tome pogledu zaostanemo iza svega civilizovanog sveta. Prema aproksimativnom proračunu, nama bi trebalo odmah oko 500—600 mladih kvalifikovanih vaspitača, koji bi mogli telesno vaspitanje da sprovedu s uspehom. Da bi se moglo doći do ovoga tako potrebnoga kadra ljudi, trebalo bi dakle pre svega da se osnuje što pre i kod nas jedna stalna škola za telesno vaspitanje (bilo srednja, bilo visoka). Ako bi ova škola svake godine spremila čak i po 50 apsolvenata, ne bi se sadašnja minimalna potreba podmirila još ni za deset godina, ne uzimajući u obzir još i sve one potrebe, koje bi se tokom vremena pokazale, ne samo za popunjavanje upražnjenih već postojećih mesta, nego i potreba stručnih instruktora u vojsci, žandarmeriji, policiji, ukratko svuda gde se još za sada uopšte ne izvodi sistematsko telesno vaspitanje, a gde se s vremenom mora otpočeti i sa tim radom.

Ako razmotrimo tipove stručnih škola za telesno vaspitanje, onda ćemo doći do ovih konstatacija:

Danas u Evropi, uglavnom, postoje tri tipa škola, u kojima se dobija više stručno obrazovanje iz telesnog vaspitanja, i to:

a) samostalne visoke škole za telesno vaspitanje, koje su u rangu fakulteta, ili recimo u rangu naše više pedagoške škole, te koje imaju: Nemačka, Engleska, Italija, Poljska, Rusija, Skandinavske zemlje, Mađarska, Turska, Holandija;

b) telesno vaspitanje kao zasebna katedra na univerzitetu, gde se taj predmet može studirati „pod a)", „pod b)" i „pod c)", pored još druga dva ili više predmeta (Češkoslovačka, Baltičke zemlje, Danska i t. d.);

c) jednogodišnje državne škole za telesno vaspitanje, koje su u rangu srednjih škola i u koje se obično prima sa maturom: Bugarska, Švajcarska, Litvanija, Holandija i t. d. Rusija ima ovakvih škola danas već oko 130. I mnoge druge evropske države imaju po nekoliko ovih škola, i to od svakoga navedenoga tipa.

Engleska ima šest raznih škola za telesno vaspitanje, od kojih su najpoznatije „Ling asosiešni" i „Kvin Aleksandra Hauz fizikalni trening koledž", obe u Londonu. Osim ovih, ima još dve u Londonu, a po jedna u Kentu i Birminghamu.

Nemačka također ima šest ovakvih škola, od kojih su najpoznatije „Dojče Hohšule fir Lajbesibungen" u Berlinu i

„Projsiše Hohšule fir Lajbesibungen" u Spandau. Osim ove dve ima još i u Minhenu, Karlsruhe i Stuttgartu.

Holandija ima pet takvih škola, srednjih i visokih, i to dve u Amsterdamu, a po jednu u Hagu, Kroningenu i Utrehtu. Danska ima također pet zavoda za telesno vaspitanje, i to u: Olerupu, Kopenhagenu, Silkoborgu, Helerupu i Rislingenu. Švedska ima četiri (srednjih i visokih), i to dve u Stokholmu, a po jednu u Goteburgu i Lundu. Poljska ima tri, jednu vojnu i dve građanske, i to u Poznanju i Varšavi. Italija ima također tri, jednu vojnu i dve građanske i to u Bolonji, Rimu i Orvijeku. Austrija ima dve, obe u Beču. Turska ima dve, jednu srednju u Carigradu i visoku u Ankari. Češkolovačka ima jednu vojnu, a otpočelo se sa radovima na građenju i građanske. Inače se u Pragu i Brnu može na univerzitetu da studira telesno vaspitanje kao zaseban predmet. Finska, Francuska, Mađarska, Norveška, Portugalija, Rumunija, Škotska, i Bugarska imaju po jednu višu ili srednju školu za telesno vaspitanje.

Kao što iz ovoga možemo da vidimo, sve su dakle države pristupile rešavanju ovoga pitanja i sve su one po neko rešenje već našle, samo mi još uvek ovo pitanje ne rešavamo. U kolikom smo zaostatku na ovome polju iz mnogih kulturnih naroda, neka nam posluži kao dokaz primer, da švedski „Kungliga gimnastiska centralinstituttet" proslavlja ove godine 125-godišnjicu od dana osnivanja! Ovu školu, koja je docije podignuta na rang visoke škole, osnovao je godine 1811 Per Henrik Ling, a kod nas ideja o osnivanju jedne stalne škole za telesno vaspitanje nije još uvek dovoljno zrela ni popularna! Naše Ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda, uviđajući od kolikog je je značaja i od potrebe jedna stalna škola za telesno vaspitanje, (bilo u rangu srednje stručne, ili u rangu recimo „Više pedagoške škole"), pokušavalo je za poslednje 4 godine već u nekoliko mahova da dođe do njenoga osnivanja, ali svi su se ti pokušaji, nažalost, razbili o razne smetnje i prepreke, bilo zakonske, finansijske ili formalne prirode! Tako je, najzađ i samo Ministarstvo fizičkog vaspitanja, — da bi bar donekle moglo da pristupi provođenju zakona o obaveznom telesnom vaspitanju po prazničnim tečajevima — moralo da pribegne održavanju jednomesečnih stručnih tečajeva za vode obaveznog telesnog vaspitanja. Prvi ovakav tečaj sa 30 apsolvenata, koji je održan u Beogradu, završen je prošlim dana vrlo uspešno, dok drugi, sa znatno većim brojem tečajaca, upravo otpočinje sa radom. Na ovaj način će Ministarstvo fizičkog vaspitanja za relativno kratko vreme doći do najpotrebnijeg broja voda telesnog vaspitanja po prazničnim tečajevima, koji, sa mnogo volje i ljubavi, ulaze u ovaj posao, ali čije će stručno obrazovanje (usled isuviše kratkog vremena, provedenog na tečaju) ostati delimično nepotpuno.

Nadati se je stoga, da će ovi tečajevi Ministarstva fizičkog vaspitanja u stvari biti u isto vreme i zametak jedne tako potrebne stalne škole za telesno vaspitanje, i mi ih kao takve u prvom redu pozdravljamo!

Bogoljub Krejčik

domaćih, mogao da dođe u obzir za ovu svrhu.

Jedno od prvih takvih građevina koje će se podignuti u našoj zemlji je Sokolski stadion u Beogradu, koji se ima izgraditi u okviru Jugoslovenskog narodnog parka Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja te koji ima da bude gotov do 1941, kada će se prilikom proglašenja punoletstva Nj. Vel. Kralja Petra II održati u Beogradu veliki sve-sokolski slet. O tome pitanju mi smo u našem listu u više navrata opširno pisali, a detaljno i stručno to je izneto u brošuri „Sokolski stadion u Beogradu" od brata inž. Koste Petrovića, našeg priznatog stručnjaka na tome polju, koju je izdao Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije. I to monumentalno delo, koje kad se podigne ima da služi vaspitanju novih i zdravih generacija jugoslovenskog naroda, ima ujedno da nosi — prema velikom imenu kome će biti posvećeno te prema nacionalnoj svrsi kojoj će služiti — i u svemu ostalom naš domaći rasni, nacionalni upečatak, pa prema tome ima da bude i delo sinova naše zemlje. To isto vredi i za ostale eventualne građevine ove vrste u našoj zemlji.

Zagrebački „Jutarnji list", prenoseći tu vest iz „Korriere dela Sera" doneo je u broju od 30 pr. m. pod krupnim naslovom „Talijanski će arhitekti izraditi nacрте za sportske građevine u Jugoslaviji" sledeće: „Ova nas vest iznenađuje, jer o gradnji nekih sportskih građevina u Jugoslaviji nije uopšte ništa poznato. Sve što se zna je namera da se gradi stadion u Beogradu, no bilo bi čudno kad bi se tako velika stvar poverila strancu, kraj tolikog broja odličnih domaćih stručnjaka, i to još bez javnog natečaja. Naši bi stručni krugovi svakako morali da se zainteresiraju za stanje stvari, jer može biti da su informacije „Korriere dela Sera" zaista tačne..."

Skupština Sokolske župe Mostar

U nedelju, 9 maja t. g. održana je u Mostaru sedamnaesta godišnja skupština Sokolske župe Mostar. Skupština je održana u prostorijama mostarske učiteljske škole.

Uoči skupštine, u subotu 8 maja, održavani su u istim prostorijama zborovi društvenih načelnika i načelnica, zatim jednodnevni informativni tečaj za društvene prosvetare i sedmi godišnji zbor sokolskih radnika na selu. Na ovim zborovima donesene su odluke o daljem tehničkom i prosvetnom radu i sve ove odluke primljene su i usvojene i od strane celokupne skupštine. Na zboru sokolskih radnika na selu najviše su vođeni razgovori o ciljevima i planu rada Sokolske Petrove petogodišnjice i o značaju polaganja zaveta i zavetnicama, koje je uvela Sokolska župa Mostar.

Skupština Sokolske župe Mostar vođio je starešina župe, brat Ćeda Milić. Od strane uprave Sokolskog saveza skupštini je prisustvovao brat dr. Milorad Dragić, član Izvršnog odbora.

Posle pozdrava župskog starešine brata Ćede Milića, koji je odmah spomenuo Sokolsku Petrovu petogodišnjicu s tim da ista zahteva izvesne promene u sokolskom životu, prešlo se na diskusiju o izveštajima uprave župe i revizora. Za vreme ove diskusije, vođene u ozbiljnom tonu, bilo je govora naročito o sokolskom radu u selima u vezi sa Sokolskom Petrovom petogodišnjicom. Govoreno je i o teškoćama u radu, naročito povodom teškog slučaja u Stonu, i sličnih slučajeva na Šipanu, u Čilipima, u selu Mokošici itd. U vezi s tim skupština je uputila apel na Savez, da se što više obezbedi podizanje sokolskih domova po selima. Za obezbeđenje uspeha sokolskom sletu u Dubrovniku odlučeno je da se u Beograd upute braća Nino Šutić, starešina Sokolskog društva u Dubrovniku i brat major Maksimović, član sletskog odbora s tim da pomenuta braća posete u Beogradu Savez i odgovarajuća ministarstva.

Zatim je rešeno da se doprinos za članove četa poveća od jednog na tri dinara godišnje. Posle toga pročitani su i primljeni predlozi župe, njenih otseka i društava. U primljene predloge ušao je i apel Savezu, da se o-

Ovom prilikom želimo ponovno upozoriti našu javnost na umetnički konkurs na XI Olimpijadi u Berlinu, u kojem je sudelovao u arhitekturi kao jedini naš graditelj ing. Kosta Petrović iz Subotice. On je izložio nacрте stadiona u Subotici, koji je izgrađen po njegovim nacrtima i pretstavlja bez sumnje najlepšu sportsku građevinu u našoj državi.

U graditeljstvu natecalo se u Berlinu 67 natecatelja od 14 naroda sa 94 rada. U krasnom reprezentativnom katalogu navedeni su naravno svi radovi, ali samo 7 njih od 94 je opisano u katalogu i reproducirano u slikama. Od tih 7 jedno je delo ing. K. Petrovića što izdiže njegov rad nad svih 87 izloženih stvari koje nisu potanje opisane. To nije malen uspeh, koji moramo naročito istaknuti u času kad je do nas doprla vest, da je izradivanje nekih nacрта za naše sportske građevine povereno strancu.

Delo ing. Petrovića bilo je zapaženo i od stručnih krugova u inozemstvu. Ugledni pariški časopis „La Revi Modern ilistre des art et de la Vi" u broju za sećanj ove godine posvećuje radu ing. Petrovića dve pune strane i donosi nacрте stadiona u Subotici.

Kritika toga rada u tom listu iz pera stručnjaka Pjer Renevala je izvanredno dobra i laskava. Ako još spomenemo dosta slabo poznatu stvar, da je ing. Petrović napisao opsežno delo „Građevine telesnog vežbanja", koje pretstavlja ne samo u našoj stručnoj literaturi rad prvog reda, nego nadvisuje mnoge slične radove ove struke drugih naroda, onda smo — podvlači „Jutarnji list" — naveli dosta dokaza, da mi i za ovu struku imamo odličnih domaćih specijalista, koji čine posve nepotrebnim pozivanje stranih stručnjaka da nam grade naše sportske građevine".

brati što veća pažnja podizanju sokolskih domova po selima. Isto tako prihvaćen je i predlog saveznoj upravi da se za vreme savezne skupštine u Beogradu sazove i savezni zbor sokolskih radnika na selu.

Primljen je predlog da se umoli Savez da daje izvesnu novčanu pomoć svakom onom društvu koje ima deset svojih četa s tim da ta pomoć služi za administrativne poslove društva u odnosu na sok. čete. Isto tako odlučeno je da se umole nadležni faktori da se seoske sokolske čete proglašaju privrednim jedinicama, da bi na taj način mogle uživati specijalne privredne povlastice (dobijanje semena, alata i dr.). Rešeno je da se svake godine, za vreme trajanja Sokolske Petrove petogodišnjice, prirede po jedna sednica Petrove petogodišnjice s tim da se za vreme tih sednica održavaju poljoprivredne utakmice, izložbe i druge sokolske manifestacije. Ove sednice priređivaće se na 7 dana pre svakog rođendana Nj. V. Kralja Petra II s tim da priredbe ove sednice dođu do svog vrhunca na dan Kraljevog rođendana.

Ovogodišnja skupština Sokolske župe Mostar bila je posvećena naročito Sokolskoj Petrovoj petogodišnjici. O idejnoj strani ovog sokolskog velikog poduhvata dali su svoje vanredno lepe referate braća Bruno Marčić i brat dr. Mile Dokić. Osim toga brat Jovan Radulović izneo je svoj referat o značaju zavetovanja. U ovom svom odlično primljenom referatu brat Radulović, sa puno plastičnih primera iz narodne poezije i naše narodne istorije izneo je dokumentovanu tezu da je naš narod zavetni narod, da su naši narodni vladaoči bili zavetni vladaoči i da je prema tome potpuno opravdan i jedino moguć zavetni oblik izvođenje Sokolske Petrove petogodišnjice, onako kako je to počela da izvodi Sokolska župa Mostar.

O unutrašnjim, duhovnim i etičkim motivima Sokolske Petrove petogodišnjice govorio je brat Ćeda Milić, svojim poznatim snažnim rečima i lepim mislima.

Skupština je završila svoj rad podnošenjem predloga upravi Saveza za novu upravu, revizore i članove suda

Kraj odličnih domaćih stručnjaka nama nisu potrebni strani arhitekti za građevine za telesno vaspitanje

Milanski list „Korriere de la Sera" doneo je u jednom svom broju od prošlog meseca iz Beograda vest, da je jugoslovenska vlada poverila italijanskom arhitekti Paolu Vieti Viola, da izradi nacрте za građevine za telesno vežbanje u raznim gradovima Jugoslavije, a po uzoru onih koje je već izradio za račun turske vlade.

Ne znamo iz koga je izvora italijanski list dobio ovu vest, ali mi imamo puno dubokih razloga da verujemo, da je ona u pogledu svoje tačnosti i istinitosti nemoguća i lišena svake osnove. Mi možemo u najbolju ruku da pretpostavimo, da je svrha te vesti da izrazi želju italijanskih interesovanih krugova da bi i oni došli u eventualnu kombinaciju kad se bude pristupilo rešavanju pitanja podizanja nekih građevina za

telesno vežbanje u našoj zemlji. A do sada međutim nije nam uopšte ništa poznato da se na našim merodavnim mestima što konkretna preduzelo u tome pogledu, pa je stoga i tim čudnija i zato pogotovo neverovatna ova vest, koju je doneo pomenuti italijanski milanski dnevnik.

A što je najglavnije u ovoj stvari i što ujedno isključuje ovu kombinaciju koju kao svršen fakat pominje „Korriere dela Sera" jest to, da mi u našoj zemlji imamo danas odličnih i priznatih domaćih stručnjaka za građevine za telesno vežbanje, čija su imena kao i njihov dosadašnji radovi na tome polju dovoljno poznati i našim odlučujućim faktorima, pa stoga a priori odbijamo da je moguća i sama pomisao da bi ma koji strani arhitekta, pored naših

časti. Ova tačka dnevnoga reda i ove godine, kao i uvek u Mostaru, izvršena je veoma brzo i lako. Samo je iz skupštinske sredine pročitana spisak poznatih dosadašnjih članova koji godinama vode rad Sokolske župe Mostar. Prema tome za starešinu predložen je brat Čedo Milić, za zamenike starešine brat Bruno Marčić i brat dr. Nardeli; za načelnika brat Petar Čolić; za načelnicu s. B. Turanjanin;

za tajnika brat Branko Krčum; za prosvetara brat dr. Mile Dokić.

U vezi sa izborom brata Petra Čolića za načelnika župe došlo je na skupštini do izraza oštrog nezadovoljstva što je brat Čolić premešten iz Mostara. Župskoj upravi skupština je dala direktive za dalje energično zauzimanje u smislu vraćanja brata Čolića u Mostar.

Dr. M. D.

Godišnja skupština Sokolske župe Split

U četvrtak 6. o. m. održana je glavna godišnja skupština Sokolske župe Split, na kojoj je uzelo učešća oko 200 delegata iz svih sokolskih društava sa teritorija župe.

Pre podne održana su zborovanja društvenih načelnika i načelnica te prosvetara za buduću rad. Na tim sastancima birano je novo načelništvo i prosvetar župe za godinu 1937.

Posle podne u 3 sata, u dupkom punoj dvorani Sokolskog doma, otpočela je rad glavna skupština. Skupštinu je otvorio pozdravnim govorom starešina župe brat dr. Mirko Buić, koji je nakon pozdrava upućenog Nj. V. Kralju, Savezu Sokola i delegatu savezne uprave bratu inž. R. Raduloviću, u glavnim crtama prikazao rad župske uprave u minuloj godini, osvrnuo se na rad po pojedinim jedinicama, te istakao, da je Sokolstvo splitske župe imalo vidnih uspeha u svom radu, naročito u počecima izvršavanja programa sokolske Petrove petoljetke.

Između ostaloga starešina brat dr. Mirko Buić rekao je: „Sokolstvo u Petrovoj petoljetki postavilo je zadatak da, pored redovnog rada, radi na izgrađivanju pojedinaca i celine, te već danas ubire svoje prve podove. Taj rad mi ćemo svladati do kraja, još i više, ojačati ga za dobro naroda, a u čast i slavu mladog Kralja.“ Zatim je rekao, da je potrebno produbljivati duhovno obrazovanje članstva u duhu široke koncepcije Tirševe slovenske sokolske misli kao kulturnog i svetovnog nazora. Govor starešine brata dra Buića pozdravljen je na koncu burnim i dugotrajnim aplauzom.

Posle je uzeo reč delegat Saveza SKJ brat inž. R. Radulović, koji pozdravlja skupštinu u ime uprave Saveza SKJ i kaže da je sokolska vera, čista, jaka i nesebična, postigla zavidnih uspeha. Na koncu je brat inž. Radulović govorio o budućim smernicama sokolskog rada.

Zatim se prešlo na čitanje izveštaja tajnika brata J. Lebedine, koji je u glavnim crtama prikazao današnje stanje i rad u župi. Svi ostali izveštaji štampani su i razaslati jedinicama, pa se odmah prešlo na diskusiju. — Načelnik brat F. Lotški izneo je pregled tehničkog rada, kao i zaključke donešene na jutarnjem zasedanju društvenih načelnika. Izneo je brojčani porast vežbačkih kategorija i jači rad ostalih otkosa. Pročelnik prosvetnog odbora brat prof. C. Gamulin izneo je, da je po jedinicama održana škola za novo članstvo, održano 486 predavanja, 20 predavanja uz projekcioni aparat i preko 500 govora pred vrstom. Osim toga prosvetni rad razvijali su razni otkosi, kao pozorišni, muzički, pevački, lutkar-

ski, tamburaški itd. — Referent za sokolske čete brat J. Dunda prikazao je rad po sokolskim četama. Brat Mirko Grgić podneo je izveštaj o poslovanju finansijskog odbora. U župi postoji oko 30 raznih fondova. Ovi fondovi u glavnom su za nabavu sprava, gradnju domova, letnjih vežbališta i slično. Čista imovina društava iznosi 4,849.826 Din, tako da se imovno stanje kroz godinu 1936 povećalo za 1,029.190 Din. U svom izveštaju podvlači naročito osnivanje Sokolske štedionice. Sokolska štedionica osnovana je kao zadržica s ograničenim jamstvom i njen rad je zamašan. Naročito upada u oči organizovanje sitne štednje, koja se u mnogim jedinicama već i provodi — Statistički izveštaj podneo je brat V. Jukić. Župa ima 5 dovršenih domova, 4 u gradnji, 8 glazbi, nekoliko pozorišta, letnjih vežbališta, i t. d. Brojno stanje članstva iznosi ukupno 8435 pripadnika, te pokazuje prama prošloj godini višak od 897 pripadnika raznih kategorija. — Iza toga podneo je izveštaj brat V. Pera o organizaciono-pravnom otkosu.

Potom je podnesen još čitav niz izveštaja, među kojima i izveštaj referenta za Sokolsku Petrovu petoljetku. Pri čitanju ovog izveštaja br. Č. Mileusić skreće pažnju svima prisutnima da će se u cilju izmene misli o radu u petoljetki dana 23. maja u Splitu održati međužupski sastanak primorskih župa uz sudelovanje delegata iz Sarajeva, Mostara, Cetinja, Karlovca.

Posle primljenih izveštaja i nakon što je staroj upravi dana razrešnica izabrana je aklamacijom nova uprava, u koju su ušla sledeća braća i sestre: starešina dr. Mirko Buić, podstarešine V. Pera i M. Grgić, načelnik F. Lotški, načelnica Đ. Kraljević, prosvetar P. Mrklić, tajnik J. Lebedina, blagajnik P. Ligutić, te 20 odbornika i zamenika, revizori i sud časti.

Na koncu se još raspravljalo o predstojećim sletovima u Visu, Milnj i Kaštelima, o župskim takmičenjima i taborovanjima, kao i o zaključcima stručnog odbora, pa je starešina brat dr. M. Buić, nakon što je obrazložio stanje radova oko organizacije pokrajinskog sleta u Splitu u okviru petoljetke zaključio skupštinu.

Skupština Sokolske župe Split, koja je sva protekla u duhu istinskog sokolskog bratstva jednodušnosti i najlepše uzajamne harmonije, pokazala je, da je Sokolstvo ove župe na visini shvatanja sokolskih zadataka u današnjici, te da, dostojno svojih sjajnih tradicija, usprkos mnogim teškoćama, s poletnim idealizmom i velikim samopregorom, odlučno, ustrajno i s punim uspehom vrši svoju uzvišenu misiju u narodu.

Sokolske čete i sletovi

Prilikom nekoliko poslednjih naših većih sletova pojavile su se sokolske čete u tako velikom broju, da je njihov učešće bilo zaista impozantno.

Sakupljeni sa svih strana naše domovine, ovi zdravi, čili i veseli mladići u narodnim nošnjama, ostavljali su na sve koji su ih sreli i videli, neobično lep i prijatan utisak. Svojom mnogobrojnošću dali su celom sletu jedan naročiti karakter. Dobijala se u mnogome slika velikih narodnih zborova, onih naših tradicionalnih skupova, na kojima su se svršavali važni narodni poslovi i rešavalo o sudbonosnim događajima. Potsećali su na ona vremena, kada su narod i ljudi iz naroda kovali zajednički svoju sudbinu.

Trebalo je samo malo više zaći u njihove redove i naći se malo duže u njihovoj sredini pa videti, kako se na licima ovih ushićenih mladića razlila ve-

lika radost, ne samo zato što im se dopalo ono što su videli na sletu, već zato što su osetili da su oni tu, na jednom važnom narodnom poslu gde se stvaralo nešto veliko. One usadene i nasleđene osobine narodnog duha, one stvaralačke snage, koje nikada nisu nedostojale našem narodu u svima epohama njegove mučne istorije — budile su se u njima u onim radosnim časovima sletskim. Oni su nagoniski osećali, da tu nije samo igra i zabava, već da se tu radi o nečem ozbiljnom, o nečem što ima značaja za ceo narod i pod tim razbudenim osećajima bili su po malo gordi. Cenili su zbog toga sebe nešto više. Narodni duh, koji je od vajkada naviknut na stvaranja, učinio je, da se ova deca našeg sela osete, da su i oni neki činilac, koji nešto znači.

Stoga je potrebno da se o toj dušev-

noj strani, o tim psihološkim elementima povede ozbiljna računa. Treba sve raditi i svu akciju upravititi na to, da se ta tako delikatna i uzvišena osećanja ni najmanje ne pozlede. Pa ne samo to, nego se truditi i nastojati da se ta osećanja pojačaju i da na ovako velikim skupovima dobiju svoju potvrdu i osnaženje.

Treba da u celoj organizaciji ovlada mišljenje, da naši sletovi treba da budu u istini narodni skupovi i zborovanja, na kojima se nešto važno i značajno događa i svršava; da dadu nešto pozitivno i da ne ostanu samo pusta igra i zabava. Oni pored toga, treba da budu puna manifestacija našeg narodnog duha, i sve ono što se na njima izvodi i sprovodi treba da nosi pečat i obeležje narodnog duha, da se zasniva na našim sjajnim tradicijama i da bude prožeto nacionalnim tonom. Kao one stare jelinske olimpijade, treba da izazovu strujanje celoga naroda i talasanje celokupne nacije, da se ceo narod prene od švakidašnjeg mirnog poslovanja i da onih dana oseti, da se nešto krupno i značajno svršava i odigrava. To je pravi smisao sletova i taj cilj treba da postignu.

Primećeno je naime prilikom sletova da se članstvo sokolskih četa dovodilo na pokuse vrlo rano, mnogo ranije nego što pokusi počnu i da je tamo čekalo satima i satima bez potrebe. Ovo tako dugo i bezciljno čekanje strahovito zamara članstvo, koje je u stalnom iščekivanju kad će početi rad s pokusima. Tako zamoreno i fizički i psihički članstvo ne može da da onaj efekat u vežbama koji se očekuje. Zato treba raspored tako udesiti, da se pokusi obave tačno u određeno vreme i sa moguće najviše od četvrt ili pola časa čekanja. Ako jedno odeljenje na pokusima ne vežba dobro, pa zbog toga treba da se ponavljaju vežbe više puta, onda neka se to odeljenje ukloni sa vežbališta i pusti ono sledeće, da ne bi čekalo zbog nespreme i krivice drugoga. Neka čeka i trpi onaj koji nije spreman došao na slet. Time će se poštediti spremno članstvo od nepotrebnog zamaranja, i tako će se najvećim delom otkloniti razlozi zbog kojih je često dolazilo do neugodnog i tako čestog zadocnjavanja s javnim vežbama kao i zbog kojih je javna vežba izvedena slabije nego što bi trebalo. Ovo uostalom vredi i za sve kategorije vežbača.

Đ. B.

Međužupski sastanak u Splitu

Na 23. o. m. održava se u Splitu peti međužupski sastanak u cilju propagande za Sokolsku Petrovu petoljetku i iznalaženja najboljih metoda za njeno sprovođenje. Savez je pozvao sve župe da pošalju na sastanak svoje delegate.

Proletnji zbor Sokolstva župe Ljubljana

Prošle nedelje Sokolska župa Ljubljana izvela je mobilizaciju svojih pripadnika, u kojoj je učestvovalo 59 župskih jedinica sa 6.815 Sokola i Sokolica

U cilju da ispita spremu i disciplinu svojih pripadnika, Sokolska župa Ljubljana izvela je u nedelju dne 9. o. m. proletnji zbor Sokolstva svoje župe, u neku ruku sokolsku pokusnu mobilizaciju, kao što se to provodi u češkoslovačkom Sokolstvu. Propaganda za ovaj zbor nije u župi vršena javno, već od člana do člana i zato je ovaj zbor tako sjajno i uspeo.

Toga dana u 9 sati ujutro na određenom zbornom mestu, letnjem vežbalištu Sokolskog društva Ljubljana II u Trnovu, počelo se sakupljati članstvo i naraštaj obojega spola po jedinim sokolskim društvima. U toku od nešto više od pola sata tu je već bilo sabrano 3.218 sokolskih pripadnika iz samo dvanaest društava, i to iz: Ljubljanskog Sokola, Sokolskog društva Ljubljana I, II, III i IV, Sokolskog društva Ljubljana—Šiška, Ljubljana—Zgoranja Šiška, Sokolskog društva Štepanja Vas, Sokolskog društva Ljubljana—Vič, Sokolskog društva Moste, Sokolskog društva Ježica i Sokolskog društva Št. Vid nad Ljubljanom. Svi učesnici zbora krenuli su tada svrstani u veličanstvenu povorku kroz Ljubljanu na letnje vežbalište Ljubljanskog So-

Slet Sokolske župe Maribor održaće se 12 i 13 juna zajedno s proslavom 30-godišnjice Sok. društva Maribor-mafice

Sokolska župa Maribor priređuje u danima 12 i 13 juna o. g. u Mariboru svoj župski slet.

Tom prilikom ujedno proslaviće se i tridesetogodišnjica Sokolskog društva Maribor—Mafice.

Na predvečer 12 juna biće priredena svečana akademija, a drugog dana biće svečana sokolska povorka, javni nastup te narodno veselje.

Slet Sokolske župe Cetinje na kome će se osvetiti župska zastava, dar Nj. Vel. Kralja

U nedelju 16. o. m. Sokolska župa Cetinje održava na Cetinju svoj župski slet.

Ovaj slet biće uveličan još jednim značajnim događajem za Sokolstvo cetinjske župe, što će se toga dana na najsvečaniji način osvetiti i razviti župska zastava, dar Nj. V. Kralja Petra II.

Na ovome sletu učestvovali će i vojska kako u samim svečanostima, tako i na javnom času.

Prošlih dana posetila je Miločer delegacija sokolskih prvaka cetinjske župe na čelu sa starešinom župe bratom Gavrom Miloševićem, koji su zamolili Nj. Vel. Kralja, da bi blagoizvoleo svojom posetom udostojiti slet cetinjske župe.

Radni program Sokolske župe Maribor

Na sednici župskog stručnog odbora, održanoj 1. o. m., izrađen je sledeći radni program župe Maribor:

Tečaj za vodnike plivanja održaće se od 14 do 21 juna u Mariboru, na kome će biti primljeno 30 tečajaca sa troškom od Din. 130 po osobi; prijave za ovaj tečaj treba poslati do 1 juna načelništvu župe.

Tečaj za proste grane održaće se od 18 do 25 maja. U tečaj će se primiti članovi i naraštaj preko 16 godina starosti.

Tečaj za plivanje u vidu taborovanja u Bohinju održaće se od 6 do 19 jula. Troškovi iznosiće Din. 200 po osobi. Prijave treba poslati do 1 juna.

Takmičenje u odbojci i košarci imaju okružja da izvedu do 15 avgusta koga će se dana održati župska takmičenja prvaka okružja.

Taborovanje u Bohinju održaće se od 19 jula do 8 avgusta. Troškovi za članstvo i naraštaj iznosiće Din. 230 po osobi, a za decu Din. 150. Prijave treba poslati do 1 juna.

Župski prednjački ispiti održaće se 22 i 23 maja u Mariboru.

kola u Tivoliju. U povorci je učestvovalo i 625 Sokola i Sokolica na bicikluma iz 50 društava, koji su prvi otvarali povorku, za njima su na čelu stupali župski načelnik brat Franjo Lubej i zamenik načelnika brat dr. Rus, zatim župska uprava sa starešinom bratom dr. Pipenbaherom, načelnicom sestrom Vazazovom i zamenicima župskog starešine braćom inž. Bevcem i Kajzeljom te župskim tajnikom bratom Flegarom. Dalje je sledio župski tehnički odbor, barjaktari sa zastavama četiriju slovenskih država i za ovima članovi, članice, muški i ženski naraštaj po jedinim društvima, stupajući uz koračnice vojničke, železničarske i sokolske glazbe. U povorci se stupalo u četama, svaka četa sa svojom zastavom, a svi učesnici bili su zakiećeni lipovom grančicom. Impozantna povorka Sokola razne dobi života i raznih zvanja i staleža, učinila je na veliko mnoštvo okupljenog građanstva najdublji utisak i ujedno uzbudila iskreno oduševljenje. Povorku je zaključivala sokolska kornjica s fanfarama.

Na vežbalištu Ljubljanskog Sokola povorka je razvrstana u kolone. Tu su se već nalazili i brojni oficiri na

čelu sa komandantom Dravske divizije generalom bratom Lazom Tonicem i brigadnim generalom g. Popadićem, kojima su se pridružili predstavnici Sokolstva na čelu sa prvim zamenikom saveznog starešine bratom Ganglom, koji je u povorci stupao u redovima svoga društva.

Tu je svima učesnicima ovog veličanstvenog sokolskog zbora održao lep i značajan prigodni govor župski načelnik brat Franjo Lubej, koji je između ostalog rekao:

„Župsko vodstvo je pozvalo sva društva da prirede prolećni zbor. Uzeli smo naima za zadatak da priredimo vežbu za sokolski red i disciplinu prema rasporedu okružnice, koja vam je bila dostavljena. Istovremeno zboruju u svojim društvima svi Sokoli u celoj našoj župi. Vašim učesnicima je naš zadatak postignut, i nema reči koja bi mogla zornije prikazati značaj našega zbora nego činjenica da vas je tu sabran toliki broj. Raduje nas prisustvo svih koji prate ovaj naš zbor, a naročito prisustvo oficirskog zbora naše vojske na čelu s komandantom Dravske divizijske oblasti bratom Lazom Tonicem, koji uzgojnim zadacima Sokolstva posvećuje osobitu pozornost.

Da odbacimo svaku sumnju o čistom sokolskom značaju našega zbora, imam zajedno sa sestrom načelnicom, a prema zaključku stručnog odbora i u saglasnosti s upravom župe, da vam objasnimo značaj i svrhu današnjeg zbora.

Naš zbor nije kopija tuđih primera. Niko nam to ne zapoveda i niko nas na to ne tera. Naš pohod i naš zbor je pravo sokolsko i narodno gibanje. Sokolska misao zahteva od nas, da smo uzgojna organizacija svega naroda, da u narodu budimo igajimo svest o skupnosti. Tirs je namenio narodu da mu Sokolstvo bude učitelj i uzgojitelj, a to je odobrio također i naš narod pod svome velikom Sokolu, Kralju-Mučniku“.

Dalje je govorila načelnica sestra Vazazova, koja je rekla:

Prvi sabor Sokolske Petrove petoljetke

Sokolska župa Sarajevo odlučila je da 6 juna o. g. prilikom svog sleta održi u Zenici svoj sabor Sokolske Petrove petoljetke, koji će imati propagandističko-manifestacioni karakter a služiće propagandi pred uvođenje ličnih zavetnica.

Sabor će se održati u Sokolskom domu u Zenici 6 juna od 8 do 11 sati. Na sabor je dužno da pošalje svako društvo po 8 odbornika, a svaka četa po 5 odbornika sa četnom zastavom. Očekuje se da će ovaj sabor biti snazan podstrek izvođenju Sokolske Petrove petoljetke u ovoj župi.

III tečaj Saveza SKJ za načelnike društava

Treći tečaj Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije za načelnike društava održaće se u Beogradu od 1 do 10 juna o. g.

Prijave za ovaj tečaj treba dostaviti načelniku Saveza SKJ najdalje do 20 o. m. Uz prijavu treba tačno naznačiti polaznu železničku stanicu kao i pravac putovanja, da se može ispostaviti povlašćena karta za vožnju. Svi prijavljeni treba da budu u Beogradu 31 o. m. i da se odmah prijave u Sokolskom društvu Beograd — Matica, Deligradska 27.

Prve pokrajinske plivačke utakmice Saveza SKJ na Ohridu

Načelnik Saveza SKJ raspisuje prve pokrajinske plivačke utakmice Saveza SKJ, koje će se održati 3 i 4 jula o. g. na Ohridu.

Takmičice se u sledećim granama: članovi: plivanje prsno 100 m, slobodni način (kraul) 400 m; kraul leđno 100 m, skokovi u vodu sa daske od 3 m (3 slobodna skoka);

članice: plivanje prsno 100 m, slobodni način (kraul) 50 m; štafete (društvene) 4x100 m;

„Sestre, budimo svesne da je u Sokolstvu potpuno jamstvo pravilnog razvoja žene za samostalnu i narodno svesnu saradnicu. Ženi pripada najvažniji deo pri uzgoju čoveka, i nigde tako kao u Sokolstvu nije nama ženama dana mogućnost uzgojne saradnje. Sestre! U organizaciji, u kojoj nam je muškarac brat u plemenitosti, je pravo mesto našoj saradnji za narodnu skupnost“.

Zbor je na koncu zaključio načelnik brat Lubej ovim rečima: „Zdrava omladina je jezgra naroda. S tobom, omladino, narod se većito obnavlja. Kao što ti rasteš i napreduješ, tako raste, napreduje i razvija se i narod. Sokolstvo je tvoj najodaniji uzgojitelj. Po uzoru starijega brata biće tvoj razvoj na pravom putu. Iz tvoje sredine, omladino, je naš sokolski starešina — kralj!“

Zdravo, Kralju Petru II! Omladino napred!“

Konac govora brata Lubeja bio je popraćen oduševljenim ovacijama Nj. Vel. Kralju. U tome času zalepršala je na stupu velika državna zastava uz koju su istaknute i zastave ostalih slovenskih naroda. Svi učesnici zbora tada su zapevali „Pesmu sokolskih legija“, a zatim sokolsku himnu „Hej Sloveni“, te je time ovaj veličanstveni sokolski zbor, koji je na sve ostavio najlepši i najdublji dojam, zaključen u 12.30 sati.

Prema odredbi vodstva zbora, sve jedinice ljubljanske župe morale su da pošalju župi do 15 sati izveštaje o održanju svojih zborova. 59 društava izvestilo je o punom uspehu sokolske „mobilizacije“. U svemu je učestvovalo u ovom zboru ljubljanske župe 75 društava sa 6.885 sokolskih pripadnika. Na samom zboru u Ljubljani učestvovalo je 12 društava sa 430 dece, 389 naraštaja, 1342 člana i 432 članice, dakle svega skupa 3218 sokolskih pripadnika te 625 Sokola i Sokolica na biciklima iz 50 društava.

muški naraštaj: prsno plivanje 100 m; slobodni način (kraul) 50 m; kraul leđno 50 m; skokovi u vodu sa daske od 3 m. (tri slobodna skoka);

ženski naraštaj: prsno plivanje 50 m, slobodni način (kraul) 50 m; štafeta (društava) 3x50.

Na ovim utakmicama obavezne su učestvovati župe: Beograd, Niš, Kragujevac, Užice, Skoplje, dok se ostalim župama preporuča da na ovim utakmicama učestvuju u što većem broju.

Prijave treba poslati načelniku Saveza najkasnije do 10 juna o. g. Takmičare treba prijaviti po dostavljenim prijavnicama.

Takmičari imaće na Ohridu besplatno prenoćište. Oni takmičari koji će učestvovati na sletu u Skoplju, imaće popust na željeznici od 75% normalne cene, a načelnik Saveza postaraće se i za povlastice na pruzi Skoplje-Ohrid. Dalje upute za prehranu i podvoz izdaće se docnije.

Osvećenje zastave i polaganje kamena temeljca domu Sokolskog društva Podgorica

Na Đurdev-dan Sokolsko društvo u Podgorici je na vrlo svečan način izvršilo osvećenje sokolske zastave i polaganje kamena temeljca svome domu.

Zastavu je društvu darovao br. Božo S. Rogošić, kafedžija iz Podgorice, koji je istodobno i kumovao zastavi.

Ujutro je izvršena smotra Sokola u sokolani, kojoj su prisustvovali mnogobrojni članovi i delegati Sokolske župe Cetinje. Nakon smotre Sokolsko društvo i svi uzvanici na čelu sa sokolskom muzikom pošli su iz sokolane u velikoj povorci do ul. Marka Miljanova gde će se podići sokolski dom. Pre nego što je svečanost otpočela starešina društva dr. Nikola Škerović pročitao je pozdravnu depešu koja je upućena Nj. V. Kralju Petru, Starešini Sokola Kraljevine Jugoslavije. Potom je sokolska muzika otzvirala himnu i tada je izvršeno polaganje ka-

mena temeljca sokolskom domu i obavljen crkveni obred. Tada je br. dr. Škerović održao veoma lep govor, a zatim je br. Božo Rogošić, darovatelj i kum zastave istu svečano razvio uz veoma lep prigodni patriotski govor.

Posle svečanosti razvitka zastave priređen je gostima u podne ručak u hotelu „Imperijal“. Posle podne održana je javna vežba, a naveče sokolska akademija.

Desetogodišnjica Sokolskog društva Beli Manastir

Sokolsko društvo Beli Manastir proslavlja 15 i 16 o. m. desetogodišnjicu svog opstanka i rada. Društvo je osnovano 13 februara 1927 godine na inicijativu sadanjeg društvenog starešine brata Jankovića. Odmah po svom osnutku društvo se počelo baviti mišlju podizanja svog doma, te je u tu svrhu osnovalo fond za gradnju doma. I radeći neumorno u tome pravcu, društvo je 1933 godine sagradilo svoj Sokolski dom u vrednosti od 300.000 dinara.

Kroz svih deset godina sokolski rad u ovome društvu bio je neprekidan i svestan i do sada su postignuti lepi uspesi. Društvo je do sada dva puta na okružnom takmičenju osvojilo prvo mesto u okružju. Svi članovi prednjačkog zbora imaju društvene prednjačke ispite, te jedan župski ispit. Društvo ima svoju čitaonicu sa knjižnicom, diletantsku sekciju i lutkarsko pozorište. Pored unufarnog svog rada, društvo je imalo do sada dosta udela u razvitku Sokolstva u Baranji. Svi dosadnji okružni tečajevi održani su u Belom Manastiru, na kojima je društvo, pored prostorija, davalo predavače iz redova svog članstva. Zatim okružna takmičenja, kao i većina okružnih sednica, održana je kod ovog društva. Isto tako na gotovo svima javnim vežbama, koje su do sada održane u Baranji, sudelovalo je društvo sa svojim vežbačima, te time doprinesalo širenju Sokolstva u ovome kraju.

Iz naših župa

Sokolsko društvo Trsat proslavilo je dne 31 aprila ov. god. na veoma lep i dostojan način 226 obletnicu mučeničke smrti Petra Zrinskoga i šurjaka mu Frana Krsta Frankopana. Komemorativno slovo održao je župski prosvetar brat Josip Bačić, dok je ostale tačke ispunila vojna glazba mesnog puka pod dirigovanjem kapelnika kapetana brata Jana Slabia, a pevačko društvo „Primorac“ u Trsatu otpevalo je Zajčevu kompoziciju „Zrinsko-Frankopanku“.

Velika dvorana „Narodne čitaonice“ u Trsatu bila je dupkom puna rodoljubivog građanstva.

Prosvetni odbor Sokolske župe Sušak—Rijeka sastavljen je ovako: prosvetar brat Josip Bačić, a članovi odbora su sledeća braća i sestre: Pelcer Egidije, Dukić Emil, Katarinić Frano, Širola Marija, Sikić Andre, Pilepić Ante i Boras Marijan. Redovite mesečne sednice ZPO-a održavaju se svakoga prvoga ponedeljka u mesecu.

Đurdevdanski uranak sušačkog Sokolstva. Dne 6 o. m. na Spašovo pao je ove godine i Đurdevdan, kada se i ovde u Sušaku uvrežilo narodni običaj održavanja đurdevdanskog uranka. Sokolska župa pozvala je društva, da vidno uzmu učešća u ovom lepom narodnom običaju. To isto učinilo je i matično društvo Sušak—Rijeka, pozvavši sve svoje članove, naraštaj i decu, da se pridruže povorci naše vojske. Sušačko je Sokolstvo predvođeno sokolskom fanfarom dočekalo naše „platinice“ te prošlo gradskim ulicama pod vijanjem državnih zastava do Martinšćice. Sa mnogih prozora bacano je na povorku cveće. U Lazaretu sakupilo se mnoštvo braće i sestara te ostalog građanstva. Iza mise, kojoj je prisustvovalo sve Sokolstvo i vojska nastalo je pevanje, pucanje i sviranje, a mladež je igrala narodna kola. Vojska

i sokolska deca behu počašćena zakuskom. U 10.30 sati u velikoj povorci vratili su se učesnici u Sušak — J. B.

Sokolsko društvo Blato. Dana 2 o. m. naše društvo proslavilo je uspomenu obletnice mučeničke smrti naših narodnih velikana Zrinjskog i Frankopana. Naveče toga dana u prostorijama sokolane, a u prisustvu velikog broja članova i građanstva, obavljena je komemorativna svečanost. Na početku svečanosti mesno „Glazbeno društvo“ otpevalo je državnu himnu, nakon koje je usledila deklamacija pesme „Na Ozlju gradu“, koju je deklamovala jedna učenica, a zatim je prosvetar brat Davor Vigue održao predavanje o Zrinjskom i Frankopanu, izneviši najvažnije momente iz života i rada ovih naših velikana i podvukavši istorijsku važnost njihove borbe za oslobođenje našeg naroda od tuđinskog jarma. Po završenom predavanju brat Miljenko Batistić, starešina društva, recitovao je „Zaveru Zrinjsko-Frankopansku“ od Augusta Harambašića. Na koncu je hor „Glazbenog društva“ otpevao Zajčevu „U boj, u boj“. Sa ovim je bila završena ova lepa komemorativna proslava.

Dne 6 o. m. naše je društvo proslavilo tradicionalni narodni praznik Đurdevdan, i to s braćom iz Vele Luke. Već u ranu zoru okupljeno članstvo, naraštaj i deca krenuli su predvođeni sokolskom glazbom u predeo zvani „Zanarat“. Tu su ujedno stigli u određeno vreme i braća i sestre iz Vele Luke također sa svojom glazbom. Nakon izvršenog mimohoda i odavanja počasti zastavi društva Vela Luka, daru blaženopočivšeg Viteškog Kralja, starešina društva Blato, brat Miljenko Batistić, biranim rečima istakao značaj ovog narodnog praznika, te zatim pozdravio svu prisutnu braću i sestre iz Vele Luke, kao i goste i pretstavnike raznih kulturnih i nacionalnih društava. Nakon pozdrava našem mladom Kralju, glazba Vele Luke zasvirala je Sokolsku koračnicu. Zatim je starešina ruštva Vela Luka, brat Grgić, s nekoliko toplih reči pozdravio članstvo društva Blato. Posle otviraone koračnice brat Šestanović Stijepo održao je veoma lepo predavanje o borbi naših hajduka i uskoka za narodnu slobodu. Tada je ponovno došlo do burnih manifestacija Kralju i Jugoslaviji. Zatim se razvila igra i veselje. Vršena su i razna natecanja u trčanju, bacanju kugle, u odbojci i dr. Podmlatku društva Blato dana je zakuska.

Na ovom našem narodnom slavlju ove godine našao se i jedan aktivni oficir bratske češkoslovačke vojske. Ganut toplom bratskom pažnjom, koja mu je ukazana, a ne poznavajući dovoljno naš jezik da bi se mogao da zahvali, on je prigrlio našu zastavu i poljubio je, a nakon toga izljubio se sa starešinama našeg i velolučkog Sokolskog društva.

U 10 sati izvršen je međusobni pozdrav braće i sestara iz Blata i Vele Luke te je svako društvo, praćeno svojom glazbom krenulo u svoje mesto, pevajući i kličući Kralju i Jugoslaviji.

Dana 9 o. m. obavljen je Đurdevdanski uranak i u našim Sokolskim četama Smokvici i Cari u predelu Dračevica. Uranku su prisustvovali od strane našeg društva braća Milj. Batistić, starešina, i Josip Kvočkal, prvi zamenik starešine, kao i naša sokolska glazba. Odaživ sa strane članstva kako jedne tako i druge čete bio je veoma dobar. Na zbornom mestu brat starešina pozdravio je naše čete, pozvavši ih da nastave sa radom osobito sada u vremenu Sokolske Petrove petoljetke. Tajnik čete Smokvica održao je pred članovima obeju četa predavanje o značaju ovoga dana. — M. B.

Sokolska radio-predavanja radio-stanica Beograd-Zagreb-Ljubljana

Sledeća sokolska radio predavanja održavaju se:

dne 16 V predaje brat Stojan Zafirović (Skoplje) o temi: „Istorija naše nacionalne prosvete u Južnoj Srbiji do 1912“ (popodnevno);